

Kees

Als mijn broer, mijn zus, mijn ouders en ik bij elkaar zijn, dan valt zijn naam nog geregeld. 'Weet je nog dat ie met de auto van vader door de modder ging crossen?' 'En weet je nog die keer dat ie in de tuin een acrobaat ging imiteren en iedereen op de knieën kreeg?' Kees. Jongen uit een naburig dorp. Hij kwam voor het eerst bij ons op zijn twaalfde, in het eerste jaar van de mavo. Hij en nog drie andere dorpsgenoten. Ze waren bevriend met mijn broer. Na de laatste les fietsten ze nog regelmatig even mee en later, toen ze alle vier een brommer hadden, waren ze er zeker twee, drie avonden in de week. En op zondag. Vaste prik. Want dan moesten ze naar de kerk en als ze ergens een hekel aan hadden, dan was het dat. Dus ging er één naar de mis om wat flarden van de preek op te vangen om daarover thuis te kunnen vertellen. Intussen bromde de rest alvast



**THUIS**  
door Susanne Groeneveld

naar ons om daar, onder het genot van koffie, thee én melk (één van de vier was een notoire melkdrinker) het ene geintje na het andere uit te halen. Mijn moeder noemde het viertal 'de mutjes', een verbastering van 'de maatjes'. En zo zijn we ze blijven noemen.

Ik vond het altijd wel gezellig. Ze brachten leven in de brouwerij. Bovendien had een van hen een oudere broer die ik wel zag zitten. Hij werd mijn eerste vriendje. Mijn broer ging vroeg het huis uit. Maar 'de mutjes' bleven komen. Vooral Kees. Als hij in de buurt was, wipte hij altijd even binnen. Voor een kop koffie. En als we zaten te eten, at hij mee. Dat was altijd lachen. Want Kees hield van humor. Kees zat nooit verlegen om een grap. Maar Kees kon ook zwaar op de hand zijn. Toen het na zijn studie niet meteen lukte om een leuke baan te vinden, leek het er zelfs op dat hij afgleed in een depressie. Daar was hij heel openhartig in. 'Ik zie het niet meer zitten', zei hij dan, en vervolgens probeerden wij hem op te peppen. 'Kom op Kees, niet zo zwartgallig.'

Ik herinner me nog de dag dat mijn moeder 's morgens voor dag en dauw mijn slaapkamer binnenkwam met de krant in haar hand. Op de voorpagina stond een berichtje. 'Motorrijder verongelukt.' Daaronder was zijn naam afgedrukt, en zijn leeftijd, 23 nog maar.

Even wankelt dan de wereld en het eerste wat ik dacht was: 'Hij zal toch niet...'

Nee, dat had hij niet. Hij stond te wachten voor een rood verkeerslicht, toen een tegemoetkomende auto, die aan het inhalen was, hem van de weg ramde. Verkeerde plek, verkeerde tijd. Domme pech.

Zelden ben ik tijdens een uitvaart zo emotioneel geweest. Vooral toen de kist met zijn lichaam de kerk werd binnengereden, geflankeerd door 'de mutjes'. Weg toekomst. Zo wreed, zo oneerlijk.

Kees. Deze week moest ik - door het grote verdriet van Lommel - weer aan hem denken. En ik realiseerde me ineens dat hij vandaag vijftig zou zijn geworden. Die grapjas van 23, *forever young* - maar nog lang niet vergeten.

# Meer dan alleen de wc poetsen

Een luisterend oor bieden ze ook. De negentig huishoudelijke hulpen van Sint Annaklooster in Eindhoven doen veel meer dan poetsen. Het ED keek achter de voordeuren van drie huishoudens waar hulpen van de zorginstelling wekelijks over de vloer komen.

door Miel Timmers  
e-mail: [m.timmers@ed.nl](mailto:m.timmers@ed.nl)

De Eindhovense zorgstichting Sint Annaklooster kiest nadrukkelijk voor zorg aan kwetsbaren. Daar waar de zelfredzaamheid in het gedrang komt bij volwassenen en ouderen, (chronisch) somatisch zieken, terminaal zieken, ex-gedetineerden, veelplegers en/of dak- en thuislozen, is de instelling actief. Dat doet Sint Annaklooster in Eindhoven, Helmond en Valkenswaard.

Het werk in de gezondheidszorg wordt zwaarder: budgetten staan onder druk. Sint Annaklooster weet in dat spanningsveld te groeien. Het aantal cliënten dat bij de stichting thuiszorg of huishoudelijke hulp krijgt, is het afgelopen jaar met ongeveer 120 gegroeid naar ongeveer 1.100.

„Op zich zouden we wel nieuwe doelgroepen willen aanboren, zoals vluchtelingen, zwangeren en jeugd”, vertelt directeur Anita Schavemaker.

„Maar om alles beheersbaar te houden, wendbaar te blijven en makkelijk op individuele vragen te

kunnen inspelen, kiezen we bewust voor kleinschaligheid. Het verlies van identiteit bij stormachtige groei willen we uitsluiten. Bij ons geldt de kleine, menselijke maat: cliënten en medewerkers kennen elkaar. Wij bezuinigen juist niet op het aanhoren van zorgen en levensverhalen.”

Sint Annaklooster merkt dat de aard van de aanvragen complexer is geworden. „Wij lopen niet weg als het ingewikkeld wordt”, stelt zorg- en welzijnmanager Anita Smits. „Onze cliënten kampen steeds vaker met dementie, alcoholverslaving, persoonlijkheidsstoornissen of een verstandelijke beperkingen.”

De negentig huishoudelijke hulpen van Sint Annaklooster krijgen niet alleen een poetscursus voordat ze aan de slag gaan. Hen wordt kennis bijgebracht over ziektebeelden in het algemeen en dementie en verslavingen in het bijzonder. Teamhoofd Hans van Dijk: „het is van groot belang dat er een klik is tussen de medewerker en de cliënt.”



## Mien Aarts-van Rooij

'Gday Mate', meldt een geel bordje bij de deurbel aan het einde van de lange gang in verzorgingshuis Berckelhof in het Eindhovense stadsdeel Tongelre. Die Australische groet klinkt als Mien Aarts-van Rooij (85) opendoet. Het opgeruimde appartement is zojuist door de Chinese hulp Eileen Shi (49) aan kant gedaan. Het is de bedoeling dat mevrouw Aarts wat afstof en opruimt, maar daar krijgt ze bij haar hulpvaardige hulp geen kans toe. Het klikte meteen tussen de twee, zeggen ze. „Ik merk dat Chinezen gewend zijn voor ouderen te zorgen. Alleen moet Eileen langzaam praten en goed articuleren. Anders versta ik haar niet. Ik verbeter haar als ze taalfouten maakt.”

Mien Aarts-van Rooij, 'ik ben een echte Tongelrese', houdt van het avontuur. En dat heeft ze in haar leven volop gehad. Echtgenoot Harrie was huisschilder. Door vorstverlet zit hij 's winters geregeld thuis. Op een dag zegt ie: We gaan naar Australië want daar is werk zat. „Maar ik mocht niet mee van moeder. Harrie zet door. Ik zei tegen hem: 'ik dacht dat je van mij hield'. 'Dat is ook zo, maar je moeder houdt nog meer van je', antwoordt hij. Nadat Harrie kwartier heeft gemaakt in Australië reist Mien hem achterna. Ze trouwen en krijgen



Mien Aarts-van Rooij kijkt toe terwijl Eileen Shi met de stofzuiger aan de slag is.

drie kinderen 'down under': John, Stan en Deborah.

Na achttien jaar zit ook de werkgelegenheid in Australië tegen. Een nieuw avontuur ligt in Zuid-Afrika. De zonen blijven in Australië, dochter Deborah is te jong om zonder ouders achter te blijven. Maar aarden kan ze niet in Afrika. Op negenjarige leeftijd wordt ze op het vliegtuig naar Nederland gezet, naar de zus van Mien. „Een rib uit mijn lijf. Daar heb ik veel pijn van gehad.” Niet veel later vestigen ook Mien en Harrie zich weer in Tongelre.

„Ik heb overal gewoond. Kan me prima aanpassen”, vertelt ze. „Maar le-

ven zonder Harrie is lastig. Gisteren was een rottag. Op de dag af een half jaar geleden is hij overleden. 81 is hij geworden. Het kaarsje was op.”

De sociale en openhartige Mien vindt contacten leggen in het verzorgingshuis moeilijk. Doordat bewoners niet veel te doen hebben, wordt er nogal geroddeld. En vastgehouden aan gewoonten. Wie op de plek van een ander gaat zitten tijdens de warme maaltijd kan worden getraakteerd op boosheid. Mien heeft een goede vriendin. Die spaart stuivers voor haar reis eind mei naar Australië. „Een druppel op een gloeiende plaat natuurlijk, maar het gaat om het gebaar.”



De hulpen Dorette (tweede van links) en Kim aan het werk bij echtpaar Sanders.

## Jo en Gonny Sanders

Buiten raast het verkeer voorbij. In de traditionele woonkamer van Jo (68) en Gonny (66) Sanders is het rustig. Zoals meestal. Bezoek komt er nauwelijks. Dat is te merken aan hond Nikki. Ze blaft onophoudelijk.

Een jaar geleden zaten Jo en Gonny samen op de bank. Te huilen. Het huis was een bende. Onder de douche waren ze lang niet geweest. Ze wisten dat er iets moest gebeuren, maar hoe en waar beginnen? Ze kwamen er niet uit.

„We zijn in de slaapkamer begonnen. Hebben vertrek voor vertrek aangepakt”, vertelt zorghulp Dorette van Overbruggen (45), die tegenwoordig ook werkt als coach ter ondersteuning van collega's bij Sint Annaklooster. Aanvankelijk hadden Jo en Gonny een indicatie voor drie uur hulp in de week. Nu is dat zes uur. „Niet gebruikelijk”, stelt Dorette. „Wel noodzakelijk. Zowel Jo als Gonny vraagt veel aandacht. Als je alleen gaat, kom je niet aan poetsen toe.” Tegenwoordig poetst Dorette het huis met de 33-jarige Kim Hoeijmakers. Jo helpt mee met het bed verschoneren en met Gonny wordt de koelkast gecontroleerd op producten die over de datum zijn. Gonny heeft veel geleden van twee zware darmoperaties. Ze woog slechts 44 kilo toen Dorette in september 2010 met haar kennismakte. Jo is als hypochonder overmatig bezorgd over zijn gezondheid. Klachten legt hij uit als bewijs dat er iets ernstigs mis is met zijn lichaam. Afsproken is dat hij nog maar eens per veertien dagen bij de huisarts mag komen.

Het bezoek van Dorette en Kim ervaart het echtpaar 'als iets apart'. „Ze hebben veel werk verzet. Maar het gaat niet alleen om het poetsen. Ze geven ons veel warmte, zouden onze dochters kunnen zijn. Met alles kunnen we bij ze terecht. Ze luisteren altijd en oordelen nooit. En er is duidelijkheid. We krijgen altijd eerlijke antwoorden.”

foto's Irene Wouters

## Jeanne van Herpen

Ook deze woensdagmiddag zet hulp Louis Seuntjes (31) tegen half een zijn fiets tegen de woning van Jeanne van Herpen (58). Hij is een van de zeven mannelijke hulpen in de huishouding van Sint Annaklooster. Hij poetst op tien adressen in de week. Maar niet meer voor lang. In mei houdt het voor Louis op bij Sint Annaklooster. Louis is secuur, wil alles heel netjes doen, en het werk voldoet niet aan zijn verwachtingen.

Louis heeft al veel baantjes gehad. Op de Grote Beek, in de afwas bij PSV, in een tuincentrum. Hij heeft een hoveniersdiploma. „Maar ik moet het hebben van mijn babbel en werkervaring. Ik ben druk zoekende. Moet snel iets vinden want ik heb een eigen huis in de wijk Tivoli. Doordat ik geen rijbewijs heb, valt er veel af. Parttime of op oproepbasis is er genoeg. Maar ik wil fulltime werken.”

Jeanne is tevreden over Louis en blij dat hij vandaag niet voor het laatst is. „Ik kan hem niet missen.” Vier jaar was er niet gepeetst toen Louis in september voor de eerste keer kwam. Door de ramen kijken, kon hij toen niet. „Louis heeft die eerste paar keren echt een rotklus gehad.”



Jeanne van Herpen houdt Louis Seuntjes gezelschap terwijl hij de ramen lapt.

### Stichting Sint Annaklooster

- In 1976 opgericht voor de verzorging van zorgbehoevende zusters van de Congregatie van de Zusters van Liefde van Jezus en Maria
- Twaalf jaar geleden is besloten tot inzet voor alle hulpbehoevenden
- Verleent thuiszorg en hulp bij het huishouden aan ongeveer 1.100 cliënten in Eindhoven, Helmond en Valkenswaard
- 325 medewerkers, honderd vrijwilligers
- Hospices in Eindhoven en Helmond
- Biedt ook een logeershuis voor tijdelijke zorg
- Rentree: zeventig ex-gedetineerden en veelplegers worden teruggebracht in de samenleving
- Twee kloosters: Terhage (zusters) en een broederhuis

Eigenlijk is Jeanne ziekenverzorger. Ze heeft naar eigen zeggen goed verdiend, doordat ze bijna dag en nacht heeft gewerkt. Ze heeft zich, zegt ze, letterlijk kapot gewerkt. Sinds augustus heeft ze chronische rugpijn. Ze kan niet krom of tillen. Na een halfzijdige verlamming is haar lichaam verder achteruit gekacheld. „Ik voel me een oud wijf van tachtig of negentig. Als ik last van stress heb, wordt de pijn erger. Ik pieker veel, vooral over geld.” Door een forse rekening voor medicijnen en behandelingen en een

periode twee huren betalen, voor haar voormalige flat en de huidige woning, heeft ze schulden. De gemeente waakt over haar inkomsten en uitgaven. Jeanne mag wekelijks veertig euro besteden. Om de teugels te vieren en om te kijken of ze met geld kan omgaan, wordt dat vanaf april tweehonderd euro per maand. „Dit regime valt niet mee als je altijd genoeg geld hebt gehad. Voor mijn zoon Michael die binnenkort 25 wordt, kan ik geen fatsoenlijk cadeau kopen.”